

Turó de sa Roca

Seguint l'itinerari arribarem fins al turó de sa Roca, al qual s'accedeix després de travessar un petit pont de fusta. En el pontet ens hem de fixar en la gran quantitat de peixos i vegetals submergits que poblen el petit canal que supera. Tota una xarxa tròfica composta per algues, plantes, insectes i altres invertebrats, peixos, tortugues, serps, granots i aus busejadores es troba present a les aigües de canals i llacunes.

Un cop a dalt del petit turó de sa Roca ens adonarem de la vertadera extensió del Parc i de quins són els seus ecosistemes principals. A més des Ras, podrem observar les grans, quasi interminables masses de canyet que s'estenen cap a l'interior, cap els pobles de Muro i sa Pobla. Aquests canyissars són uns dels grans tresors del Parc, on hi viuen espècies protegides, males de veure en altres indrets. És el cas de la boscarla mostatxada (*Acrocephalus melanopogon*), petit aucell insectívor, de colors grisos i terrosos, amb una ratlla blanca a sobre de l'ull.

Turó de sa Roca (Sebastià Torrens)

Sobrevolant els canyissars és freqüent veure-hi oronelles (*Hirundo rustica*) i alguna arpella (*Circus aeruginosus*). Les oronelles s'arreglen en concentracions impressionants (desenes de milers d'aus) al Parc cada tardor i primavera, quan migren des d'Europa a l'Àfrica o a l'inrevés.

Al canyissar, encara que a primera vista sembli que només hi ha canyet, hi són presents moltes altres plantes. Hi destaquen sens dubte la sesquera (*Cladium mariscus*) i la corretjola blanca (*Calystegia sepium*). La sesquera és una planta espessa, de fulles molt llargues i primes, amb petites dents a les voreres que fan que sigui una planta perillosa al tacte. La corretjola blanca, enredadera vivaç, de fulles triangulars i de flors grosses, de color blanc, viu a sobre les canyes i el canyet. Floreix a l'estiu i a l'hivern s'asseca.

El turó de sa Roca va ser aixecat pels gestors del Parc amb el material extret de la llacuna d'aclimatació de sa Roca, que podeu veure als peus del turó, mirant cap als edificis administratius. Aquesta petita llacuna serveix per amollar-hi els animals que es troben ferits o que necessiten passar un temps d'aclimatació abans de ser definitivament lliures. En ella hi veureu algunes aus, i també granots, tortugues i peixos.

Llacuna de sa Roca (Vicenç Sastre)

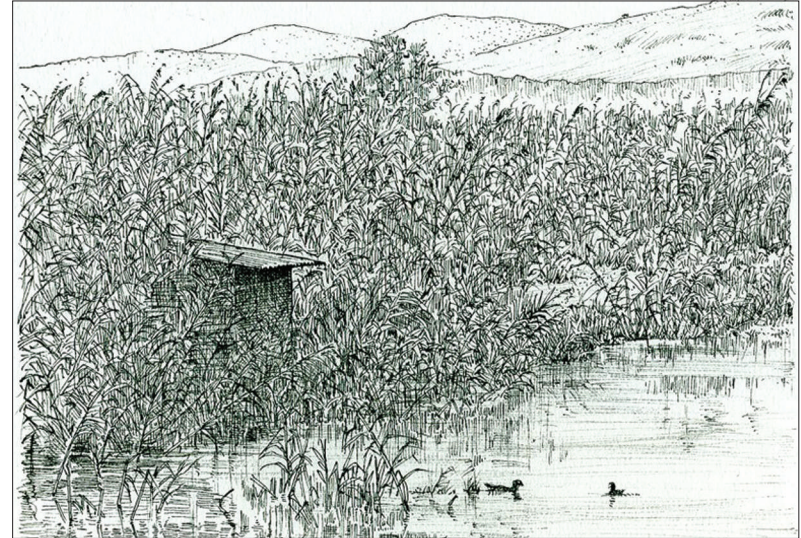
L'aguait Watkinson, al Gran Canal

Seguint l'itinerari arribarem fins a una cruïlla de camins, just passat un primer canal, el canal des Sol, per damunt del pont de sa Roca. Si ens hi fixem veurem que a mà esquerra parteix un camí estret que va fins a un nou aguait, l'aguait Watkinson. Des d'aquest observatori podrem gaudir de ben a prop de les evolucions de nombrosos peixos, com ara el mújol (*Mugil cephalus*), peix molt abundant a s'Albufera que pot arribar a mig metre de llargària, amb un gran cap que facilita identificar-lo.

Acompanyant els mújols hi veurem llisses i carpes, alguna tortuga d'aigua i nombroses espècies d'aus, entre les quals destaquen per la seva abundància les fotges (*Fulica atra*), les gallinetes d'aigua (*Gallinula chloropus*), els gall favers (*Porphyrio porphyrio*) i diferents espècies d'ànners. Tampoc serà difícil veure algun setmesó (*Tachybaptus ruficollis*) i, si ens trobam a l'hivern, alguna corpetassa (*Phalacrocorax carbo*).

En aquest aguait acaba l'itinerari. Es recomana tornar enrere uns metres fins al pont de sa Roca, per on passen

Aguait del Gran Canal (Vicenc Sastre)

els altres itineraris del Parc. És especialment interessant seguir l'itinerari des Cibollar, igualment a peu. Aquest itinerari és un complement perfecte del que acabau de veure, ja que s'endinsa per bosquets d'oms i extensions de prat salat, ecosistemes completament diferents als que hem transitat fins ara.

Gall faver alimentant les seves cries (Carlos Pache)

Corpetassa nedant a un dels canals del Parc (Carlos Pache)

Disseny: Ludmila Rivacoba

L'aguait Watkinson, al Gran Canal

Itinerari de sa Roca

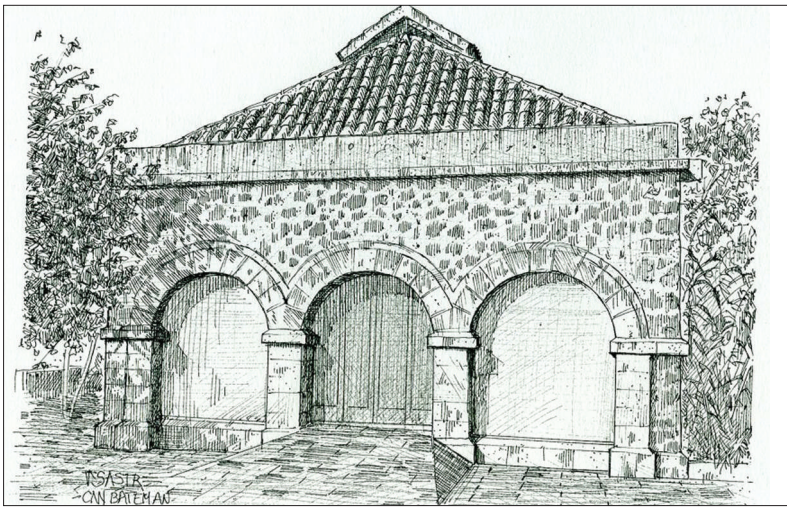
(Sebastià Torrens)

Aquest itinerari recorre la part central del Parc, una de les més diverses i riques. Es pot connectar amb altres itineraris, especialment amb el des Cibollar, si es vol tenir una visió àmplia dels diferents ecosistemes que hi ha a la zona humida.

Dificultat baixa. Distància a recórrer: 760 metres (només anada). El recorregut és pràcticament pla. La durada mínima és d'1h i 30 min (incloent-hi les aturades). S'ha de realitzar a peu. Tot l'itinerari està senyalitzat.

Al Centre de recepció de visitants es proporciona tota la informació necessària per fer aquest itinerari. Aturau-vos-hi.

Can Bateman (Vicenç Sastre)

Llacunes de sa Roca (Sebastià Torrens)

Can Bateman

El recorregut comença davant el Centre d'interpretació Can Bateman; el podem visitar abans o després de l'itinerari. Ens permetrà conèixer la història de s'Albufera i ens introduirà en les seves principals característiques físiques i biològiques.

L'edifici de Can Bateman, juntament amb tots els demés edificis administratius del Parc, es troba situat al que es coneix com sa Roca, centre neuràlgic de s'Albufera d'ençà que els anglesos hi instal·laren la màquina de vapor més potent per eixugar s'Albufera. Es tracta del fort situat més al centre de tota la zona humida i, per tant, on l'empresa que intentà dessecar la zona humida al segle XIX va instal·lar-hi gran part de la maquinària i edificacions necessàries per a dur a terme aquesta tasca.

Més endavant, ja entrat el segle XX, una important empresa paperera va edificar-hi una fàbrica de paper, que emprava canyet i sesquera com a matèria primera. La fàbrica de paper va funcionar fins a l'any 1966. Finalment, amb motiu de la seva compra per part del Govern de les Illes Balears i de la declaració del Parc Natural, sa Roca passà a concentrar els edificis administratius, el centre de visitants del Parc i les dependències del personal.

Des de Can Bateman hem d'agafar un camí estret que surt a mà esquerra, en direcció sud. Aquest caminó, que només es pot fer a peu, ens durà al cap d'uns 150 metres fins a l'aguait des Ras finançat pel Consell de Mallorca, des d'on podem realitzar observacions interessants.

Poll blanc (Sebastià Torrens)

Es Ras

L'aguait domina una gran explanada coneguda com es Ras, on la gestió amb bestiar ha aconseguit obrir importants superfícies d'aigües lliures, aprofitades en l'actualitat per nombroses espècies de flora i fauna. Encara que costi creure-ho, abans de que s'hi amollés bestiar aquest indret era un canyissar alt i impenetrable.

Al Ras hi pasturen diferents castes de bestiar, sobretot vaques de raça mallorquina. Aquesta vaca va estar a punt de desaparèixer, i encara ara compta amb una part important de tota la seva població al parc de s'Albufera.

A l'hivern es Ras es troba completament negat, però sol eixugar-se a començaments d'estiu, per omplir-se d'aigua novament amb les tempestes de setembre. Als camins que envolten es Ras, on el bestiar no hi arriba, s'hi poden veure algunes espècies vegetals interessants, com ara els polls (*Populus alba*), els abatzeres (*Rumex ulbifolius*) i les olivardes (*Dittrichia viscosa*). Totes tres ens acompanyaran en el nostre itinerari. També hi veurem algun conill (*Oryctolagus cuniculus*), fàcilment observable els capvespres de primavera

Conill pasturant (Carlos Pache)

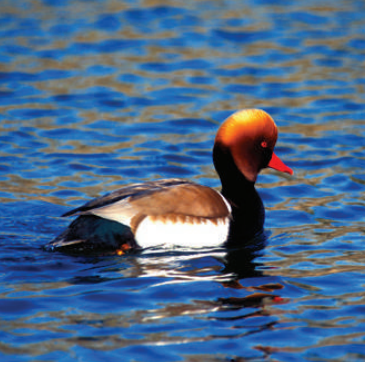
Aguait des Ras (Sebastià Torrens)

i estiu a les zones més seques, i qualche peu de crist (*Potentilla reptans*), petita planta reptant de fulles serrades separades en 5 foliols i flors grogues i molt lluent, que semblen encerades. Floreix a la primavera i a l'estiu.

A les zones negades hi veurem nombroses espècies d'animals, entre les quals destaquen les aus aquàtiques. L'agró blau (*Ardea cinerea*), aucell molt gran de coloració grisa i amb el coll i les cames molt llargues i el bec recte i poderós, pesca peixos, crancs i granots. Es pot veure amb facilitat durant tot l'any. També durant tot l'any es pot veure el becvermell (*Netta rufina*), ànnera de coloració terrosa, amb la cara més clara. Aquesta ànnera fou reintroduïda als anys 90 del segle XX perquè l'espècie s'havia extingit a començaments del segle XIX. En canvi, el cullerot (*Anas clypeata*) és quasi exclusivament hivernal. Té un bec ample i gruixut, i és abundant a les àrees obertes i d'aigües poc fondes. El mascle té el cap fosc i els costats vermells.

Però no només hi ha aus. En aquesta àrea són abundants el invertebrats, com ara el cranc de riu americà (*Procambarus clarkii*), cranc introduït accidentalment als anys 90. També és freqüent veure, a posta de sol, alguna ratapinyada, com per exemple la ratapinyada petita (*Pipistrellus pipistrellus*), la més abundant de totes. Vola en gran nombre als capvespres i les nits sobre les zones poblades d'arbres, caçant insectes. Dorm, de dia, en coves i forats d'edificis propers a s'Albufera.

Mascle de becvermell (Carlos Pache)

Es Ras

